# Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta (asia: HE 34/2023 vp)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto pyysi lausuntoamme alle esitettyihin asiakohtiin. Kiitämme mahdollisuudesta lausua.

## Ansiotulojen verotukseen tehtävistä muutoksista ja arvioiduista työllisyysvaikutuksista

Esityksessä kevennetään hallitusohjelman mukaisesti ansiotuloverotusta työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseksi.

- Ansiotuloveroperusteisiin tehdään alimitoitettu 2,8 % mukainen indeksitarkistus. Indeksikorotus tehdään alimitoitettuna, koska hallitus on päättänyt tehdä työttömyysvakuutusmaksun 0,2 prosenttiyksikön alenemista vastaavan veronkiristyksen samana vuonna kuin maksualennus toteutuu.
    - Valtion ansiotuloveroasteikkoon tehdään indeksitarkistus. Tämän arvioidaan vähentävän verotuloja noin 334 miljoonalla eurolla.
    - Indeksitarkistus tehdään myös työtulovähennykseen (vähentää verotuloja noin 195 miljoonalla eurolla) ja perusvähennykseen enimmäismäärään (vähentää verotuloja noin 53 miljoonalla eurolla).
- Työtulovähennyksen enimmäismäärää korotetaan 2 030 eurosta 2 140 euroon. Lisäksi vähennyksen poistumaprosenttien tulorajoja korotetaan. Työtulovähennyksen korottaminen vähentää verotuloja arviolta 101 miljoonaa euroa.
- Tuloveroasteikon ylimmän marginaaliveroprosentin kahden prosenttiyksikön korotus 150 000 euron tasolla lisää verotuloja 39 miljoonalla eurolla.

Esityksen työllisyysvaikutuksia on arvioitu SISU-mikrosimulointimalilla, joka perustuu työllistymisveroasteiden hyödyntämiseen. Laskelmissa huomioitiin 1) ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus, 2) tuloveroasteikon ylimmän portaan voimassaolon jatkaminen 150 00 euron tasossa, 3) työtulovähennyksen kasvattaminen, 4) ikään perustuvan työtulovähennyksen uudelleen kohdentaminen, 5) kotitalousvähennyksen korotuksen jatkaminen sekä 6) matkakuluvähennyksen omavastuun korottaminen. Työllistymisveroasteiden muutoksista syntyvää yhteisvaikutusta työnteon kannustimiin arvioidaan kasvattavan työllisten lukumäärää noin 0,22 prosentilla eli noin 5 300 henkilöllä.

Arvio työllistymisveroasteen muutoksesta sisältää ansioverotuksen indeksitarkistusten muutokset. Tämä voi olla käsitteellisesti ongelmallista. Mikäli verotus pysyy reaalisesti paikoillaan, niin tällä ei voi olla määritelmällisesti työllisyysvaikutuksia. Esityksen työllisyysarviota tulisi selkeyttää, tarkentaa ja korjata tarpeellisilta osin. Nykyisessä muodossaan laskelmia on hankala arvioida. Arvioidut työllisyysvaikutukset tulisi esittää myös eri muutoksille erikseen.

Työn ja talouden tutkimus LABORE
Arkadiankatu 7 (Economicum)
00100 Helsinki
Puh. 040 940 1940
etunimi.sukunimi@labore.fi

## Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotuksen uudelleenkohdentaminen

Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että korotus poistetaan alle 65-vuotiailta. Lisäksi enimmäismäärän korotus kaksinkertaistetaan 65 vuotta täyttäneillä 600 eurosta 1 200 euroon.

Vuoden 2023 alusta työtulovähennyksen enimmäismäärää määräytyi portaittain 60, 62 ja 65 vuotta täyttäneille. Hallituksen silloisen esityksen mukaan uudistuksen arvioitiin lisäävän työllisyyttä pitkällä aikavälillä vajaalla 1 000 henkilöllä ja että se vähentäisi verotuloja noin 77 miljoonalla eurolla. Uudistuksella oli arvioiden mukaan myös tuloeroja lisäävää vaikutus.

Nyt tätä ollaan muuttamassa. Esitys kiristäisi näin 60–64-vuotiaiden verotusta, mutta lisäisi 65 vuotta täyttäneiden työnteon kannustimia enimmäismäärän korotuksella. Vähennyksen muutoksen arvioidaan kasvattavan verotuloja noin 37 miljoonalla eurolla, joista 57 miljoonaa tulee 60–64 –vuotiaiden verotuksen kiristämisestä ja –20 miljoonaa tulee uudesta tuesta yli 65-vuotiaille. Hallituksen esitys ei sisällä vielä arviota tulojakovaikutuksista.

Näemme, että on perusteltua edesauttaa eläkeikäisten työllisyyttä. On kuitenkin syytä välttää, että lainsäädäntöä muutetaan poukkoilevasti. Uudistuksen työllisyysvaikutukseksi on arvioitu vain 200 henkilötyövuotta. Kun kustannus on arvion mukaan 20 miljoonaa euroa, niin yhden työpaikan hinnaksi saadaan noin 100 000 euroa per työpaikka. Tulonsiirto tulee kohdistumaan hyvätuloisiin. Tämän perusteella on kyseenalaista, miksi yli 65-vuotiaiden enimmäiskorotus kaksinkertaistetaan. Mikäli tavoitteena on tehdä säästötoimenpiteitä, niin vähennyksestä tulisi luopua kokonaan.

## Matkakuluvähennyksen omavastuun korotus

Hallitus esittää, että asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten vähennysoikeuteen liittyvään omavastuuosuuteen tehdään korotus 750 eurosta 900 euroon. Tämän arvioidaan lisäävän verotuloja 40 miljoonalla eurolla. Omavastuuosuuden nostaminen on säästösyistä perusteltua, mutta esitys ei selvennä, että voiko muutoksella olla negatiivisesti vaikutuksia työn vastaanottamisen kannustimiin ja lopulta työllisyyteen.

## Kotitalousvähennykseen liittyvät esitykset

Hallitus esittää että, kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella myönnettävän kotitalousvähennyksen tilapäistä korotusta jatketaan vuoteen 2024, ja että kotitalousvähennys ulotetaan kotona annettaviin fysioterapia- ja toimintaterapiapalveluihin.

Näemme, että kotitalousvähennykseen liittyvät esitykset ovat perusteltuja sillä ikääntyvä väestö tarvitsee moninaisia palveluita. Tilapäisen korotuksen jatkaminen vuosi kerrallaan ei ole kuitenkaan ideaalia, sillä yritykset tarvitsevat ennakoitavuutta toimintaympäristöönsä. Suosittelemme kuitenkin, että koko kotitalousvähennystä tarkastellaan pidemmällä aikavälillä erittäin kriittisesti ja tutkimukseen perustuen, sillä näyttö sen vaikutuksesta harmaaseen talouteen on heikkoa.

Työn ja talouden tutkimus LABORE
Arkadiankatu 7 (Economicum)
00100 Helsinki
Puh. 040 940 1940
etunimi.sukunimi@labore.fi

## Ulkomaisten erityisasiantuntijoiden lähdeverotuksen määräajan pidentäminen 7 vuoteen

Hallitus esittää, että ulkomaisten avainhenkilöiden lähdeverotuksen alainen työskentelyaika ehdotetaan pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen. Näin ollen muutosehdotuksen toteutuessa avainhenkilön saamasta palkkatulosta perittäisiin kiinteää 32 prosentin lähdeveroa kolme vuotta nykytilannetta pidempää. Ehdotetulla muutoksella ei joka tapauksessa arvioida olevan merkittävää vaikutusta verotuottoihin ja että työllisyysvaikutukset jäävät joihinkin kymmeniin.

Näkemyksemme mukaan yritysten kilpailu osaajista on maailmanlaajuista ja hyvin kireää. Esityksen mukaisella avainhenkilöiden verotuksella on mitä luultavimmin varsin rajallinen vaikutus maahantulopäätökseen. Mikäli valtiovalta haluaa edesauttaa osaajien tuloa Suomeen, niin sen tulisi pyrkiä poistamaan erilaisia riskejä, jotka liittyvät esimerkiksi työpaikan vaihtamiseen.

## Perintöveron maksuajan pidentäminen 10 vuoteen

Perintö- ja lahjaverot ovat tärkeä osa verotuksen kokonaisuutta ja tärkeitä julkisen talouden tasapainolle. Lisäksi näiden verojen fiskaalinen merkitys kasvaa tulevina vuosina.

Hallitusohjelman mukaan perintöverojen maksuaikoja pidennetään 10 vuoteen. Tämä on perusteltu uudistus monesta syystä. On järkevää, että pidennetyltä maksuajalta maksetaan korkoa. Sen ei pidä olla kuitenkaan kohtuuttoman korkea, jotta verovelvollisella on tosiasiallisesti aikaisempaa enemmän maksuaikaa veron maksamiseen. Toisaalta kohtuullinen korko on tarpeen, jotta verovelvollisella on kannustin maksaa tätä veroa myös ennen määräajan umpeutumista. Luonteva viitetaso tälle korolle voisi olla se korko, mitä julkinen valta maksaa omista veloistaan. Siinä tapauksessa tämä uudistus ei rasittaisi julkisen talouden pitkän aikavälin tasapainoa. Lahjavero kytkeytyy käytännössä osin perintöverotukseen ja siksi on luontevaa, että lahjaveroissa ja perintöveroissa noudatetaan riittävässä määrin yhdenmukaisuutta.

Helsingissä 25. päivänä lokakuuta 2023

Hannu Karhunen
tutkimusohjaaja
Labore

Ohto Kanninen
johtava tutkija
Labore

Mika Maliranta
johtaja
Labore